

subject: French slide rule: BERVILLE - PARIS

keywords: Slide Rule, Berville, Tavernier-Gravet, Marc

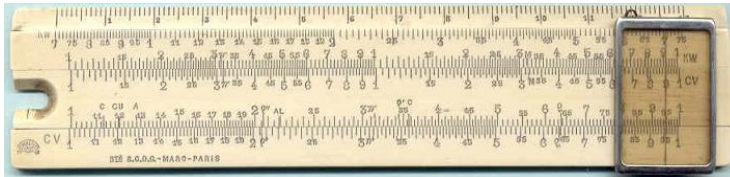
BERVILLE

Overeenkomsten

Het artikel 'Vreemd latje?' van Harrie van Dooren in MIR 37 trok mijn aandacht vooral door de begrippen 'MARC' en 'UNIS-FRANCE' waarover ik al enkele bijdragen heb gepubliceerd [MIR 31, MIR 33].

Het getoonde rekenliniaaltje blijkt inderdaad overeen

te komen met een type uitgegeven door MARC [afb.1 en afb.2, zie ook MIR31 p.11]. Bij MARC is de achterzijde wel blank en er is een cm-schaal i.p.v. inches.

afb.1 – MARC-liniaaltje, voorzijde

afb.2 – MARC-liniaaltje, uitgeschoven

Berville

Toch was het niet de liniaal zelf die mij nieuwsgierig maakte maar wel de constructeur (?) BERVILLE.

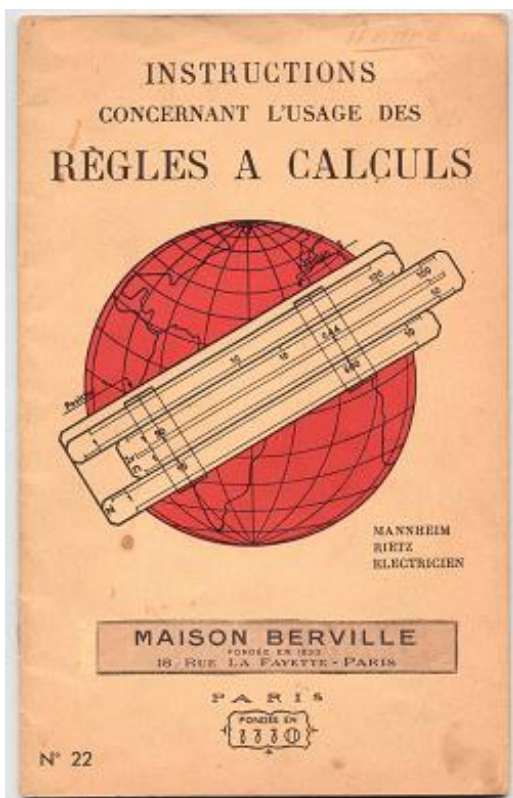
Had ik die naam niet ergens gezien?

Inderdaad medio 2004 kocht ik een klein boekje (32pag) [afb.3] dat diende als handleiding voor het

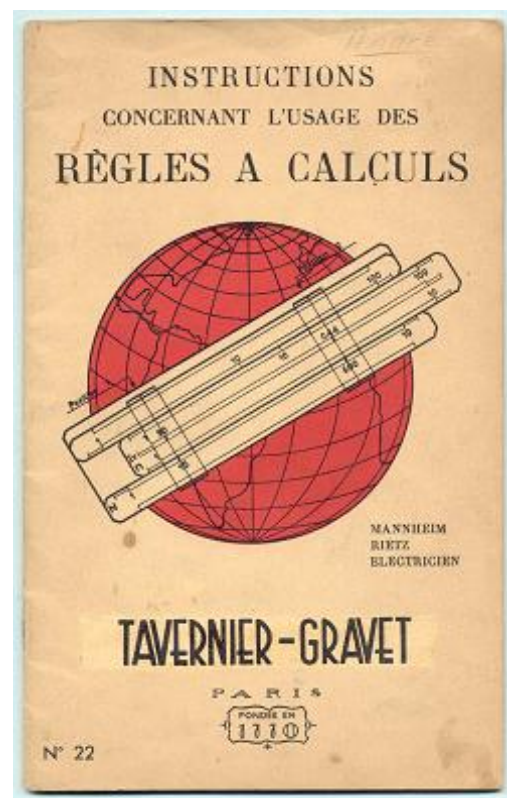
gebruik van rekenlinialen met als bijzondere vermelding:

afb. 4 – etiket MAISON BERVILLE

afb. 3 – kft boekje 'MAISON BERVILLE'

afb. 5 – kft boekje 'TAVERNIER-GRAVET'

1833 of 1770 ?

Helemaal onderaan het kaft stond vermeld 'Fondée en 1770'. Toch vreemd die twee verschillende stichtingsdata? Bij nader toezien bleek er een juist passend etiket te zijn geplakt over de naam van 'een echte constructeur' TAVERNIER-GRAVET. (zie afb. 4 en 5). Passend zowel qua grootte als qua gebruikte kleur en dus onopvallend op het eerste zicht. Voorzichtig werd het etiket verwijderd.

Het boekje blijkt - zoals ook af te lezen is uit de inleidende pagina [afb.6] niets anders dan een algemene gebruiksaanwijzing voor de rekenlinialen van Tavernier-Gravet. Er wordt nergens melding gemaakt van modellen of nummers van rekenlinialen; er is ook geen uitgiftedatum te vinden. Er is alleen sprake van een patent uit 1942; het boekje is dus later uitgegeven. De gebruikte afbeeldingen zijn geen foto's maar tekeningen. De inleidende pagina is wel belangrijk voor enkele historische gegevens en wordt daarom ook afgedrukt.

Voorlopige conclusies

- 1) Maison Berville was een handelshuis en geen echte constructeur (denk ook aan Ahrend in Nederland).
- 2) Zoals uit het bovenstaande blijkt verkocht Berville rekenlinialen van verschillende constructeurs; Tavernier-Gravet, Marc
- 3) De stichtingsdatum 1770 refereert waarschijnlijk naar LENOIR, de stamvader van Gravet-Lenoir (1850) en Tavernier-Gravet.
- 4) Er is hier een overeenkomst tussen een rekenliniaal van Berville en een exemplaar van Marc. Maar er bestaat ook een overeenkomst tussen een rekenliniaal van Morin en een type van Marc. Allemaal zijn het zakrekenlinialen. Is Marc dan toch 'de' constructeur?

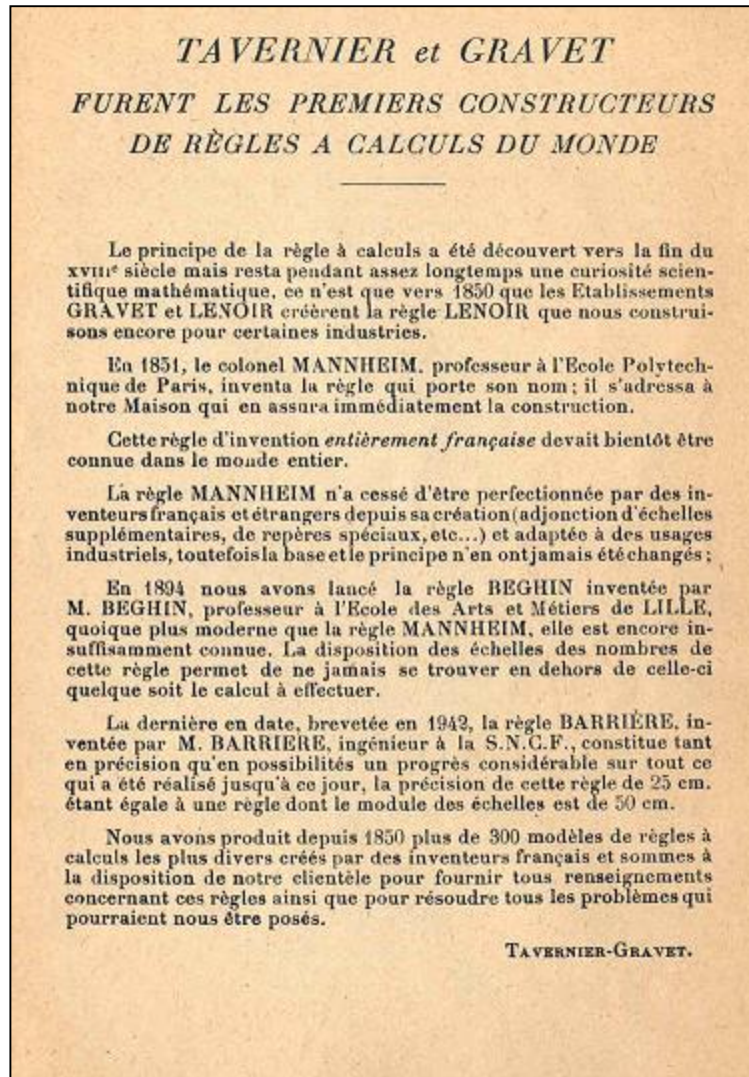

fig 6 – Inleidende pagina

Zo vreemd nog niet!

Dat er zich in een – in omvang - bescheiden verzameling van sommige leden van onze Kring nog 'vreemde' latjes kunnen bevinden, bewijzen twee reacties op het artikel 'Vreemd latje?'.

Meteen na het verschijnen van MIR37 mailde Jaap Dekker me, dat hij in het bezit was van een gaaf en compleet latje van Berville. Op de jaarvergadering mocht ik hem bekijken.

Het artikel van Willy Robbrecht geeft aan dat Berville ook bij hem geen onbekende is.

Waarom dan toch niet eerder bekend? Bij Franse rekenlinialen denken we aan Tavernier-Gravet en Graphoplex. Het lijkt niet onwaarschijnlijk dat er vele andere merken (geweest) moeten zijn.

Uit onder meer publicaties in de MIR kennen we nu:

- Tavernier-Gravet	- Marc
- Graphoplex	- Berville
- Morin	- Duval

Over de laatste 'ontdekking' – Duval - verhaalt Otto in deze MIR.